

Väliskomisjonide esimehed

AVALDUS VALGEVENE VABADUSE KOHTA

9. august 2021
Vilnius

9. augustil 2020 tekitasid Valgevene võltsitud presidendivalimised riigis tormilise vastukaja ning viisid rahumeelsete meeleavaldusteni Valgevene rahva hulgas ja ulatusliku demokraatliku liikumise väljakujunemiseni ametis oleva presidendi Aljaksandr Lukašenka vastu. Kuid sellest päevast alates on need kümnete tuhandete inimeste osavõtul toimunud meeleavaldused põrkunud vastu Valgevene režiimi ametivõimude massirepressioone.

Valgevenes toimunud võltsitud valimiste aastapäeval, 9. augustil, seisame meie, Eesti, Läti, Leedu ja Poola parlamentide väliskomisjonide esimehed, ühtekuuluvustundes koos kõigi valgevenelastega, kes võitlevad esirinnas vabaduse, enesemääramisõiguse ja demokraatia eest.

Näitame üles solidaarsust rohkem kui 33 000 inimese suhtes, kelle politsei on nende aktivismi tõttu kinni pidanud, ning tuhandete ohvrite suhtes, keda režiim on kohelnud jõhkral, ahistanud, piinanud, välja saatnud, hirmutanud või mõrvanud. Hoolimata ebainimlikust ja seadusevastasest kohtlemisest nende endi niinimetatud ametivõimude poolt, on valgevenelased jätkanud võitlust vabaduse nimel. Meie omalt poolt kordame oma nõudmisi, mis on jäänud samaks: igasuguse vägivalda viivitamatu lõpetamine, kõigi poliitvangide vabastamine ning uute vabade ja ausate presidendivalimiste korraldamine Valgevenes koostöös rahvusvahelise kogukonna ja rahvusvaheliste institutsioonidega.

Võltsitud valimistele järgnenud aasta jooksul on Lukašenka režiim võtnud sihikule kodanikuühiskonna grupid, inimõigusorganisatsioonid, mõttekojad, ajakirjandus-, keskkonna-, ühiskonna-, heategevus-, haridus-, noorsoo- ja äriorganisatsioonid ning sõltumatu meedia, et lämmatada Valgevene kodanikuühiskonna püüdlused demokraatia suunas. Lisaks on režiim kasutanud relvana migratsiooni, et avaldada viimaste kuude jooksul poliitilist survet Euroopa Liidule ja selle liikmesriikidele. See on Aljaksandr Lukašenka kestav hübriidrännak ELi välispiiri puutumatusse vastu.

9. augusti aastapäeval kinnitame seega oma pühendumust ja kutsume rahvusvahelist kogukonda üles suurendama toetust Valgevene kodanikuühiskonnale, meediale ja inimõigusorganisatsioonidele, jätkama Aljaksandr Lukašenka režiimi mittetunnustamise poliitikat ja jätkuvalt nõudma uusi presidendivalimisi Valgevenes rahvusvahelise kogukonna järelevalve all ja vastavalt OSCE Moskva mehhanismile.

Me kutsume ELi nõukogu ja oma partnereid laiendama Valgevene režiimile kehtestatud individuaalseid ja sektoripõhiseid sanktsioone, sealhulgas Valgevene riikliku lennufirma Belavia vastu, niikaua, kuni see osaleb ebaseaduslike migrantide organiseeritult relvana kasutamises; EL peaks laiendama sektori rahalisi sanktsioone, et tõkestada Belavia ligipääsu ELis registreeritud finantsasutuste rahastamisvahenditele (liisingule).

Samuti kutsume ELi institutsioone ette valmistama uue sanktsioonirežiimi, mis on suunatud kõigi poolte vastu, kes osalevad riigi toetusel toimivas ebaseaduslike migratsioonivoogude ärakasutamises. Lisaks tuleks kaaluda ja kiiresti rakendada piiravaid meetmeid inimõiguste rikkumiste vastu migrantide smugeldajate poolt. Lõpetuseks rõhutame vajadust võtta vastutusele kõik need, kes on osalenud ELi suunatud ebaseadusliku sisserände korraldamisel ja soodustamisel.

Kinnitame taas kord oma toetust Valgevene suveräänsusele ja iseseisvusele ning ärgitame rahvusvahelist kogukonda võtma kasutusele tõhus heidutusmehhanism Vene Föderatsiooni ja teiste riikide püüete vastu allkirjastada ebaseaduslikult kokkuleppeid Lukašenkaga, mis mõjutab Valgevene suveräänsust ja riigile eluliselt tähtsaid huve. Lisaks nõuame Lukašenka režiimi kuritegude rahvusvahelist uurimist ning OSCE Moskva mehhanismi ja ÜRO Inimõiguste Nõukogu resolutsiooni 46/20 (märts 2021) täielikku ja kiiret rakendamist.

Marko Mihkelson
Väliskomisjoni esimees
Eesti Vabariigi Riigikogu

Žygimantas Pavilionis
Väliskomisjoni esimees
Leedu Vabariigi Seim

Rihards Kols
Väliskomisjoni esimees
Läti Vabariigi Seim

Marek Kuchciński
Väliskomisjoni esimees
Poola Vabariigi Seim